

Als je in meerdere lidstaten rechten hebt opgebouwd om een pensioen te ontvangen en de pensioensgerechtigde leeftijd hebt bereikt, gelden complexe regels over het berekenen en uitbetalen van het pensioen en over de verantwoordelijke lidstaat voor de kosten van de verstrekkingen van de prestaties bij ziekte, moederschaps- en vaderschapsuitkeringen.

Dit wordt geregeld door dezelfde Europese verordeningen die de sociale zekerheidsstelsels coördineren (zie mijn eerdere artikel over ziektekostenverzekering en werken in verschillende lidstaten).

De personen op wie deze verordeningen van toepassing zijn, zijn slechts aan de wetgeving van één lidstaat onderworpen. De verordening bepaalt welke wetgeving dat is.

In dit artikel (I) probeer ik in begrijpelijke taal uit te leggen hoe het zit met ziektekostenverzekering als je met pensioen bent en in meerdere lidstaten rechten hebt opgebouwd.

In een volgend artikel (II) zal ik ingaan op de pensioenen zelf.

Pensioen en prestaties bij ziekte.

Een persoon die pensioen aanvraagt en volgens de lidstaat waar hij het laatst verzekerd was geen recht meer heeft op verstrekkingen (prestaties bij ziekte), heeft hier wel recht op in de lidstaat waar hij woont, op kosten van de lidstaat die het toekomstige pensioen zal betalen.

Hij moet natuurlijk wel aan de voorwaarden voldoen om in aanmerking te komen voor verzekeringen volgens de wetgeving van die lidstaat.

Dit geldt ook voor de gezinsleden.

Als de pensioengerechtigde met zijn gezinsleden woont in één van de lidstaten waar hij recht op pensioen heeft opgebouwd, en in de lidstaat van woonplaats recht heeft op verstrekkingen (prestaties bij ziekte, etc) worden deze verleend door en voor rekening van deze lidstaat, alsof hij alleen volgens de wetgeving van de lidstaat waar hij woont pensioen zou ontvangen.

Als de pensioengerechtigde met zijn gezinsleden woont in een lidstaat waar hij volgens de wetgeving van deze lidstaat geen recht zou hebben op verstrekkingen (prestaties bij ziekte, etc), worden deze verleend door het bevoegde orgaan van deze lidstaat, maar op kosten van één van de lidstaten die verantwoordelijk zijn voor de kosten van het pensioen. Als hij maar in één andere lidstaat pensioensrechten heeft opgebouwd, betaalt deze lidstaat de kosten, als hij in meerdere lidstaten rechten heeft opgebouwd, is dit de lidstaat waar hij het langst heeft gewerkt/gewoond, of als dit meerdere lidstaten betreft, de lidstaat waar hij het laatst rechten heeft opgebouwd.

Als de persoon met zijn gezinsleden woont in een lidstaat waar geen voorwaarden van verzekering of werk worden gesteld aan het verlenen van prestaties bij ziekte, etc. en de pensioengerechtigde pensioen ontvangt op basis van wetgeving van meerdere lidstaten, zijn deze op kosten van de lidstaat die verantwoordelijk is voor de kosten van het pensioen, voorzover de pensioengerechtigde en zijn gezinsleden daar recht op zouden hebben als ze in deze lidstaat woonden.

Mochten de gezinsleden in een andere lidstaat wonen dan de persoon die pensioen ontvangt, en deze pensioengerechtigde op basis van de wetgeving van een lidstaat verzekerd is voor ziektekosten, hebben zij recht op verstrekkingen (prestaties bij ziekte, etc.) in hun woonland, op kosten van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze verstrekkingen aan de pensioengerechtigde.

Bij verblijf buiten de lidstaat waar zij wonen, hebben de pensioengerechtigde en zijn gezinsleden

- Recht op verstrekkingen die tijdens het verblijf medisch noodzakelijk zijn met inachtneming van de aard van de verstrekkingen en de duur van het verblijf, als de pensioengerechtigde pensioen ontvangt en verzekerd is voor ziektekosten volgens de wetgeving van de lidstaat die hem zijn pensioen verstrekt, voor rekening van de bevoegde lidstaat
- Als zij verblijven in de bevoegde lidstaat, terwijl zij in een andere lidstaat wonen, hebben zij recht op verstrekkingen verleend door en voor rekening van het bevoegde orgaan.
- Als zij naar een andere lidstaat reizen om daar een voor hun gezondheidstoestand passende behandeling te ondergaan, moeten zij daarvoor toestemming vragen aan het bevoegde orgaan.

De hoofdregel is dat de kosten voor deze verstrekkingen voor rekening zijn van het bevoegde orgaan verantwoordelijk voor de prestaties bij ziekte die verleend worden aan de pensioengerechtigde in de lidstaat van zijn woonplaats.

De uitkeringen aan pensioengerechtigden worden in principe verstrekt door de lidstaat waar zich het bevoegde orgaan bevindt dat verantwoordelijk is voor de kosten van prestaties bij ziekte, etc. die aan de pensioengerechtigde in de lidstaat van zijn woonplaats worden verleend.

In overleg tussen het bevoegde orgaan en het orgaan van de woon- of verblijfplaats, kunnen de uitkeringen door dit laatste orgaan worden verstrekt, voor rekening van het bevoegde orgaan en volgens diens wetgeving.

Premies of bijdragen die de kosten gemaakt voor prestaties bij ziekte, etc. moeten dekken en ten laste komen van de pensioengerechtigde, kunnen alleen ingehouden worden door een lidstaat als de kosten voor de verstrekkingen worden gedragen door een orgaan van deze lidstaat.

Deze regels zijn niet van toepassing op een pensioengerechtigde of zijn gezinsleden die op grond van werk, zelfstandig of in loondienst, recht hebben op prestaties. In dat geval worden betrokkenen behandeld als verzekerden en hun gezinsleden. Als zij werken in hun woonland zijn zij dus verzekerd in het woonland, zelfs als zij pensioenen uit meerdere lidstaten ontvangen.

Een wettelijk pensioen uit het woonland gaat altijd boven een wettelijk pensioen uit andere pensioenslanden. Als men dus een pensioen ontvangt uit Nederland en (zelfs een klein pensioen) uit Frankrijk en in Frankrijk woont, zullen de premies ingehouden worden in Frankrijk en is men in Frankrijk sociaal verzekerd. Nederland mag dan geen premies inhouden op de AOW. Met een A1 formulier kunt u het CAK hiervan op de hoogte stellen.

Een zelfstandig recht gaat altijd boven een afgeleid recht op sociale verzekeringen. Een gepensioneerde die AOW ontvangt maar in Frankrijk werkt, zal op basis van werken in het woonland zelfstandig recht hebben op sociale verzekering in Frankrijk. Zijn gezinsleden hebben echter een afgeleid recht en op het moment dat de echtgenote bijvoorbeeld zelf AOW ontvangt, zal zij op grond van de AOW uit Nederland een zelfstandig recht hebben op sociale verzekering in Nederland.

Het volgende artikel zal ingaan op ouderdoms- en nabestaandenpensioenen.

Bronnen: VERORDENING (EG) Nr. 883/2004 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, VERORDENING (EG) Nr. 987/2009 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels